

O5 – DEFINIRE LE PROTOCOLE ET LES INSTRUMENTS D'ÉVALUATION DE L'INTERCOMPRÉHENSION

2019

TABLA DE MATERII

Introducere

A – Funcțiile evaluării

B – Obiectivele și obiectul evaluării

C – Publicul vizat

D – Dimensiunile de evaluat

E – Criterii, indicatori și niveluri de evaluare

F – Conceperea probelor

G – Evaluarea probelor

H – Câteva recomandări cu privire la aplicarea protocolului

I – Aspecte etice

J – Atestarea

K – Referințe bibliografice

Anexe

INTRODUCERE

Acest protocol – care a fost creat, urmărit și validat de partenerii proiectului EVAL-IC – se prezintă ca un « caiet de sarcini » care explică și clarifică ce este important de luat în considerare pentru a concepe probele de evaluare a competențelor în intercomprehenziune (de aici înainte, IC) conform modelului EVAL-IC.

El se adresează prin urmare instituțiilor care doresc să propună asemenea evaluări și cuprinde informații despre : (i) funcțiile evaluării ; (ii) obiectivele și obiectul evaluării ; (iii) publicul vizat ; (iv) ce este un referențial de evaluare – dimensiunile de evaluat și criteriile, indicatorii și nivelurile de care să se țină seama ; (v) pașii de urmat în conceperea și evaluarea probelor ; (vi) câteva recomandări cu privire la aplicarea protocolului ; (vii) principiile etice pe care trebuie să se fundamenteze acest proces ; (viii) un atestat-tip destinat persoanelor evaluate.

A – FUNCȚIILE EVALUĂRII

Evaluarea care face obiectul acestui protocol este esențialmente somativă și are ca finalitate recunoașterea formală a unor achiziții comunicative ale subiecților evaluați în domeniul IC, în cadrul limbilor romanice și a diferitor activități de limbaj.

Evaluarea în IC propusă prin acest protocol permite lărgirea conștientă a posibilităților de comunicare în universul limbilor romanice, permițând în același timp identificarea unor niveluri de competență parțială și globală.

B – OBIECTIVUL ȘI OBIECTUL EVALUĂRII

Acest protocol vizează conceperea unor probe care să permită **atestarea competențelor** în IC, în contextul activităților de limbaj : receptivă, interactivă și productivă, la oral și la scris, în domeniul limbilor romanice.

IC receptivă corespunde înțelegerii bazată pe o competență extinsă la mai multe limbi și culturi și presupune mobilizarea întregului repertoriu lingvistico-comunicativ, pentru realizarea căreia un rol important îl joacă conștientizarea legăturilor ce există între limbi și culturi.

IC interactivă este un proces comunicativ care mobilizează o varietate de resurse și de strategii permițând co-construirea sensului în situații caracterizate prin folosirea mai multor limbi negociate (implicit sau explicit) de către interlocutori.

Inter-producția este un proces comunicativ care permite unui locutor să se facă înțeles (în limba pe care el însuși o alege pentru a se exprima mai bine) de către un interlocutor care nu cunoaște (sau cunoaște puțin) această limbă și să reducă în felul acesta conflictele de co-construire a sensului. Este vorba despre un proces comunicativ care vizează producerea unui discurs în limbi care nu au fost neapărat învățate de către interlocutori, cu scopul de a facilita construirea sensului prin adaptarea producției discursive la repertoriile în contact.

C – PUBLICUL VIZAT

- (i) **Destinatarii evaluării** – Evaluările EVAL-IC se adresează studenților (public universitar) care solicită atestarea competențelor în IC în limbi romanice.
- (ii) **Responsabilii evaluării** – Evaluările vor fi administrate de profesori și/sau didacticieni din domeniul limbilor care au experiență de lucru în IC și competențe în evaluare.
- (iii) **Alt public** – Acest protocol va putea interesa și pe cercetătorii în didactica limbilor, formatorii și persoanele de decizie care doresc să organizeze formări în IC, conform recomandărilor Consiliului Europei (Consiliul Europei, 2001; 2018).

D – DIMENSIUNILE DE EVALUAT

Dat fiind complexitatea competenței de comunicare plurilingvă, este recomandat ca evaluarea în IC să vizeze următoarele dimensiuni :

- **Lingvistică** – a mobiliza cunoștințe lingvistice, mai ales de natură fonetică, grafematică, ortografică, morfosintactică, lexicală și semantică, din domeniul limbilor romanice.
- **Paraverbală și nonverbală** – a recurge la elemente nonverbale și/sau paraverbale pentru a adapta limbajul la nevoile concrete ale situației de comunicare.
- **Socio-pragmatică** – a mobiliza cunoștințe de natură lexicală, discursivă și pragmatică cu scopul de a înțelege mai multe limbi și/sau de a activa un mod de comunicare adecvat contextului de interproducție și interacțiune plurilingvă.
- **Interculturală** – a lua în considerare aspectele culturale ale situațiilor de comunicare cu scopul de a înțelege mai multe limbi și/sau de a exploata repertoriile pluriculturale în vederea co-construirii sensului.

E – CRITERII, INDICATORI ȘI NIVELURI DE EVALUARE

Criteriile de evaluare sunt calități sau caracteristici de ordin ideal ale obiectului evaluării. Dat fiind caracterul holistic al competențelor de comunicare plurilingvă și pluriculturală, aceste elemente se articulează între ele.

În cadrul acestui protocol, este recomandat să se utilizeze, pentru interpretarea performanței comunicative a candidaților, următoarele criterii :

- (i) **Disponibilitatea** – deschidere în contact cu alți subiecți și cu alte limbi ; angajare în situații de comunicare plurilingvă și interculturală ; descoperirea potențialităților proximității lingvistice și/sau culturale în comunicarea în limbi romanice ; capacitatea de a face față dificultăților comunicării în mai multe limbi și culturi.

(ii) **Adecvare** – pertinence adaptării resurselor disponibile în repertoriul candidatului și activate de către acesta față de obiectivele și caracteristicile situației de comunicare (mai ales competențele interlocutorilor), pentru a înțelege și/sau a se face înțeles oral și/sau în scris, în diferite limbi române.

(iii) **Întindere** – extensia participării în situația de comunicare dată, observabilă în mobilizarea repertoriilor lingvistico-comunicative pentru a garanta co-construirea sensului, integrând în același timp elemente din alte limbi și/sau schimbând limbile în propriul discurs.

Indicatorii de evaluare sunt de ordinul realului și se referă la fapte observabile și la caracteristici particulare ce dovedesc, sau nu, un efect așteptat, adică mobilizarea competențelor (cunoștințe, capacități, atitudini și valori, cf. Lenz și Berthele, 2010 ; Polchynski, 2016).

În acest protocol, indicatorii de evaluare corespund descriptorilor globali ai IC receptive, interactive și inter-producției orale și scrise formulați în cadrul Proiectului EVAL-IC.

Nivelurile de competență reprezintă stadii de dezvoltare a competențelor și permit compararea diverselor performanțe lingvistico-comunicative.

În acest protocol, nivelurile de competență corespund descriptorilor fini definiți în interiorul descriptorilor generali ai IC receptive, interactive și inter-producției orale și scrise formulați în cadrul Proiectului EVAL-IC.

Raporturile între dimensiuni, criterii, indicatori și niveluri definite în protocolul EVAL-IC sunt ilustrate în figura de mai jos :

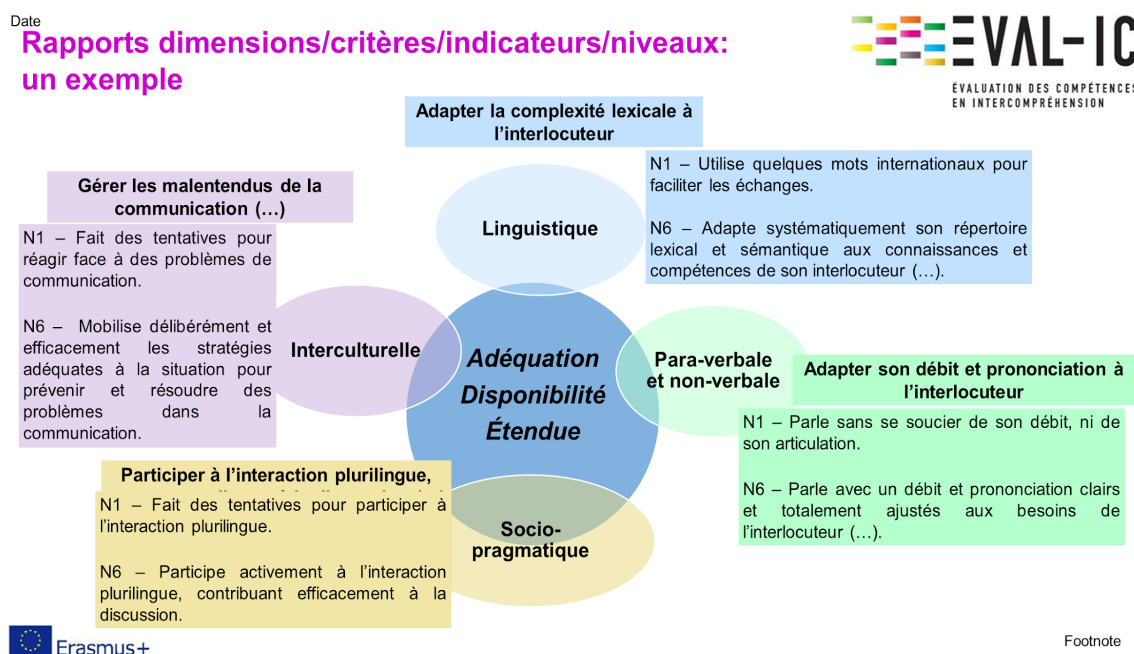

Figura 1 – Exemplu raporturile între dimensiuni, criteriile, indicatori și niveluri de evaluare

Pe site-ul web (<http://evalic.eu/productions/produits/>), tabelul completează prezentarea dimensiuni, criterii, indicatori și niveluri de evaluare pe tema interceptare, interactivă și inter-producție IC.

F – CONCEPEREA PROBELOR

Protocolul de evaluare EVAL-IC este fundamentat pe principiul în virtutea căruia evaluarea competenței de comunicare, inclusiv competența plurilingvă și interculturală, trebuie să fie holistică. Pentru a respecta caracterul complex al acestui tip de comunicare, nu vom decupa competența de comunicare plurilingvă și interculturală în diferite dimensiuni ale funcționării lingvistico-comunicative care să fie supuse apoi unei evaluări independente. Dimpotrivă, este vorba să propunem un scenariu care să corespundă unei sarcini complexe și care să necesite activarea, prin sub-sarcini, a celor trei activități de limbaj - IC receptivă, IC interactivă și inter-producție – veghind în același timp ca dificultățile de realizare a unei sub-sarcini să nu împietzeze asupra realizării celorlalte, care urmează. Este vorba deci de activități independente unele de altele, însă legate printr-o macro-situație – *scenariul* – care permite plasarea candidaților în situații de comunicare cvasi-autentică, în care să trebuiască să utilizeze diferite limbi romanice.

Echipa proiectului EVAL-IC a ales drept probă-model un **scenariu** de evaluare intitulat « *Candidatură la o conferință internațională despre dezvoltarea durabilă în universitățile europene* ». În cadrul acestui scenariu, studenții-candidați realizează diverse sarcini de lucru în jurul unei teme comune : măsuri ce pot fi adoptate pentru a contribui la dezvoltarea durabilă în contextul lor de viață și de studii. Este un scenariu de comunicare plurilingvă și interculturală în prezență și/sau la distanță, prin utilizarea calculatorului sau smartphonului.

Scenariul cuprinde sarcini de IC réceptivă, IC interactivă și inter-producție orală și scrisă, destinate evaluării următoarelor competențe :

- (i) Înțelegerea, pentru a vedea dacă studenții-candidați înțeleg documentele scrise și audio-vizuale în cele 5 limbi romanice din proiect.
- (ii) Interacțiunea, pentru a verifica dacă studenții-candidați sunt capabili să interacționeze cu persoane de limbi și culturi diferite, altfel spus să înțeleagă și să producă discurs adaptându-și exprimarea orală și/sau scrisă interlocutorilor, de alte limbi romanice.
- iii) Producția în situație de IC, pentru a verifica dacă studenții-candidați sunt capabili să producă un discurs scris și oral comprehensibil pentru locutori de limbi romanice care e posibil să nu fi învățat limba în care ei au ales să se exprime.

Toate probele necesită activarea resurselor lingvistico-comunicative a persoanelor testate în 5 limbi romanice : franceză (FR), italiană (IT), portugheză (PO), română (RO) și spaniolă (SP). Sarcinile de lucru sunt redactate în limba / limbile de predare a/ale instituției care propune evaluarea, ceea ce poate corespunde, în majoritatea cazurilor, limbii materne sau limbii de referință a persoanelor de evaluat.

Candidatul va avea posibilitatea să aleagă sarcinile de lucru pentru evaluare. Atestatul nu va menționa decât modulele alese de candidat, indicând și nivelul atins de acesta. Scenariul poate fi propus într-o variantă scurtă (de exemplu, numai receptarea scrisă și orală).

Scenariul de evaluare poate dura până la 3 ore maximum. Sarcinile de lucru propuse în scenariul-model sunt descrise în tabelul de mai jos, cu precizarea duratei maxime a fiecăreia dintre probe :

Sarcini	Probe
IC receptivă scrisă	<p>Proba 1 – 15 minute Completarea unui chestionar multilingv privind diverse informații despre candidat (identitate, parcurs academic, limbi cunoscute, motivarea participării la conferință)</p> <p>Proba 2 – 45 minute Citirea unor documente scrise în cele 5 limbi romanice pentru a culege informații și argumente în vederea unei discuții despre dezvoltarea durabilă</p>
IC réceptive orale	<p>Proba 3 – 60 minute Consultarea unor video-uri în cele 5 limbi romanice pentru a culege informații și argumente în vederea unei discuții despre dezvoltarea durabilă</p>
Inter-producție scrisă	<p>Proba 4 – 45 minute Pregătirea unui Power point (pentru o intervenție de 5 minute maximum) de susținere, în fața unui juriu, a candidaturii pentru participarea la conferință, cu propuneri de promovare a dezvoltării durabile în universitățile europene</p>
Inter-producție orală	<p>Proba 5 – 10 minute Prezentare orală a Power pointului</p>
IC interactivă orală	<p>Proba 6 – 10 minute Discuție cu juriul în prezență sau la distanță</p>
IC interactivă scrisă	<p>Proba 7 – 30 minute Discuție cu ceilalți candidați pe un forum sau pe o listă mail</p>

Tabelul 1 – Probele în scenariul

Probele prototip sunt prezentate în site-ul web (<http://evalic.eu/productions/produits/>), și pot fi adaptate în funcție de contextele de evaluare.

G – EVALUAREA PROBELOR

Pentru fiecare probă a fost concepută câte o grilă de evaluare ținându-se cont des dimesiunile/criteriile/indicatorii/nivelurile definite prin proiectul EVAL-IC. Aceste grile se regăsesc în format complet pe situl proiectului (<http://evalic.eu/productions/produits/>).

H – CÂTEVA RECOMANDĂRI CU PRIVIRE LA APLICAREA PROTOCOLULUI

Testarea protocolului EVAL-IC a arătat că probele produse și testate erau apropiate de autentic, fezabile și fiabile (Polchynski, 2016).

Această concluzie reiese din analiza răspunsurilor studenților care au participat la testare pe baza unui chestionar ce le-a fost administrat după încheierea probelor. Partenerii asociați au fost și ei consultați grație unui chestionar online. Evaluatorii – membri ai proiectului EVAL-IC – au împărtășit la rândul lor, după experimentare, impresii și observații.

Pilotajul a permis formularea unor remarci legate de aplicarea protocolului. Ele privesc cu precădere următoarele elemente :

Modularea scenariului – Participanții apreciază importanța unei evaluări holistice, printr-o diversitate de activități de limbaj și după un scenariu complet cvasi-autentic. Ei consideră totuși oportună existența, în plus, a unei versiuni scurte, compusă pentru candidații care nu doresc să fie evaluați decât pentru IC receptivă scrisă și orală.

Probele de evaluare și corectarea – Pentru a garanta autenticitatea evaluării, instituțiile trebuie să constituie jurii compuse din locutori nativi sau dispunând de un nivel avansat (C1 sau C2) în limba de exprimare (toate limbile incluse în program trebuind să fie reprezentate), formați în IC și în evaluare în domeniul limbilor. Pentru a garanta fiabilitatea rezultatelor, corectarea fiecărei probe trebuie să fie asigurată de 2 sau 3 examinatori care să compare atribuirea punctelor. Fiabilitatea evaluării impune mobilizarea de resurse umane și materiale. Criteriile de evaluare trebuiesc explicate candidaților.

Condiții de bază pentru evaluarea în IC – E imperativ necesară co-existența a minimum 5 limbi romanice pentru evaluare, lăsând în același timp libertatea candidaților de a adăuga alte limbi. Rezultatele trebuiesc prezentate sub forma unui profil în care să fie specificate activitățile de limbaj evaluate (cf. Anexa).

I – ASPECTE ETICE

Acest protocol necesită luarea în considerare a următoarelor principii etice :

- *Respect față de demnitatea participanților (evaluați și evaluatori)* – Evaluarea în IC trebuie să fie realizată de persoane care au beneficiat de o formare specifică, deci capabile să înțeleagă conceptul și avantajele acestei evaluări pentru dezvoltarea și atestarea nivelului de competență plurilingvă și interculturală a persoanelor evaluate.
- *Confidențialitate* – Toate măsurile trebuiesc luate pentru ca viața privată a fiecăruia dintre candidați să fie protejată, iar datele personale să fie strict confidențiale. Informațiile colectate nu vor fi sub nici un motiv utilizate pentru alte scopuri decât cele care au fost anunțate candidaților și pentru care aceștia și-au dat consimțământul.
- *Transparență, responsabilitate și dreptate* – Evaluatorii trebuie să informeze participanții cu privire la avantajele și dezavantajele unei participări la probele de evaluare în IC. Ei trebuie să-și asume responsabilitatea de a veghea ca recoltarea și prelucrarea datelor să nu producă nici un efect de discriminare de gen, limbă, religie, statut social sau de alt tip.

Cu scopul de a respecta *Regulamentul general privind protecția datelor (RGPD, 2016)* al Uniunii Europene, în cadrul primei probe (completarea unui formular) candidații vor răspunde folosind date personale fictive (dar plauzibile), excepție făcând informațiile despre limbile maternă sau de referință.

J – ATESTAREA

Protocolul propune două modele de atestat, unul numit *Competențe de comunicare plurilingvă panromană*, pentru candidații care participă la tot dispozitivul de evaluare, celălalt intitulat *Atestat de competență în intercomprehensiunea receptivă*, pentru acei candidați care nu se vor prezenta decât la probele de IC receptivă scrisă și orală.

Modelele de atestat eliberate candidaților vor fi adaptate în funcție de situațiile specifice de susținere a probelor, respectându-se în același timp principiile de evaluare definite în acest protocol (cf. Anexa).

K - REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Conseil de l'Europe (2001). *Quadro europeu comum de referência para as línguas*. Porto: Edições ASA.

Conseil de l'Europe (2018). *Cadre européen commun de référence pour les langues. Apprendre, enseigner, évaluer. Volume complémentaire avec de nouveaux descripteurs*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.

Lenz, P. et Berthele, R. (2010). *Prise en compte des compétences plurilingue et interculturelle dans l'évaluation. Guide pour le développement et la mise en œuvre de curriculums pour une éducation plurilingue et interculturelle. Etude satellite N° 2*. Strasbourg: Conseil de l'Europe.

Polchynski, E. (2016). *Dispositifs numériques d'évaluation des compétences en langues vivantes étrangères : concevoir, tester des procédures de positionnement (semi)-automatisées. Linguistique*. Université Michel de Montaigne - Bordeaux III.

L – ANEXE

ATTESTATION DE COMPETENCES
en COMMUNICATION PLURILINGUE PANROMANE
CERTIFICADO DE COMPETENCIAS
en COMUNICACIÓN PLURILINGUE PANROMÁNICA
ATTESTATO DI COMPETENZE
in COMUNICAZIONE PLURILINGUE PANROMANZE
CERTIFICADO DE COMPETÊNCIAS
em COMUNICAÇÃO PLURILINGUE PANROMÂNICA
ATESTAT DE COMPETENȚĂ
în COMUNICAREA PLURILINGVĂ PANROMANICA

Nom et prénom du candidat :...

Date et lieu de naissance :...

Numéro d'identification :...

Nombre y apellido del candidato:....

Fecha y lugar de nacimiento:

Número de identificación:

Nome e cognome del candidato

Data e luogo di nascita:

Numero di identificazione:

Nome e apelido do candidato:...

Data e local de nascimento:...

Número de identificação:...

Numele și prenumele candidatului :...

Data și locul nașterii :...

Numărul matricol :...

Centre de passation :...

Date de la session :...

Nom et signature du responsable de la session:

Centro de examen:

Fecha del examen:

Nombre y firma del responsable:

Centro di esame:

Data della sessione:

Nome e firma del responsabile della sessione:

Centro de exame:

Data do exame:

Nome e assinatura do responsável:

Centrul de examen:...

Data sesiunii:

Numele și semnătura responsabilului de examen:

**PROFIL DU CANDIDAT/ PERFIL DEL CANDIDATO/ PROFILO DEL CANDIDATO/ PERFIL DO CANDIDATO/
PROFILUL CANDIDATULUI**

	Niveau base Nivel elementar Livello base Nível elementar Nivel elementar		Niveau avancé Nivel intermedio Livello intermedio Nível intermédio Nivel avansat		Niveau expert Nivel avanzado Livello esperto Nível avançado Nivel expert	
	1	2	3	4	5	6
Activités langagières Actividades lingüísticas Attività comunicative Atividades verbais Activități comunicative						
Intercompréhension réceptive à l'écrit Intercomprensión receptiva escrita Intercomprensione recettiva scritta Intercompreensão recetiva escrita Intercomprehensiune receptivă scrisă						
Intercompréhension réceptive à l'oral Intercomprensión receptiva oral Intercomprensione recettiva orale Intercompreensão recetiva oral Intercomprehensiune receptivă orală						
Interaction plurilingue écrite Interacción plurilingüe escrita Interazione plurilingue scritta Interação plurilingue escrita Interațiune plurilingvă scrisă						
Interaction plurilingue orale Interacción plurilingüe oral Interazione plurilingue orale Interação plurilingue oral Interațiune plurilingvă orală						
Interproduction écrite Interproducción escrita						

Interproduzione scritta Interprodução escrita Interproducție scrisă						
Interproduction orale Interproducción oral Interproduzione orale Interprodução oral Interproducție orală						

ATTESTATION DE COMPETENCES
en INTERCVCOMRÉHENSION RECEPTIVE
CERTIFICADO DE COMPETENCIAS
en INTERCOMPRENSIÓN RECEPTIVA
ATTESTATO DI COMPETENZE
în INTERCOMPRENSIUNE RECEPTIVĂ
CERTIFICADO DE COMPETÊNCIAS
em INTERCOMPREENSÃO RECEPTIVA
ATESTAT DE COMPETENȚĂ
în INTERCOMPREHENSIVNE RECEPTIVĂ

Nom et prénom du candidat :...
 Date et lieu de naissance :...
 Numéro d'identification :...

Nombre y apellido del candidato:....
 Fecha y lugar de nacimiento:
 Número de identificación:

Nome e cognome del candidato
 Data e luogo di nascita:
 Numero di identificazione:

Nome e apelido do candidato:...
 Data e local de nascimento:...
 Número de identificação:...

Numele și prenumele candidatului :...
 Data și locul nașterii :...
 Numărul matricol :...

Centre de passation :...
 Date de la session :...
 Nom et signature du responsable de la session:

Centro de examen:
 Fecha del examen:
 Nombre y firma del responsable:

Centro di esame:
 Data della sessione:
 Nome e firma del responsabile della sessione:

Centro de exame:

Data do exame:

Nome e assinatura do responsável:

Centrul de examen :...

Data sesiunii :...

Numele și semnătura responsabilului de examen :

**PROFIL DU CANDIDAT/ PERFIL DEL CANDIDATO/ PROFILO DEL CANDIDATO/ PERFIL DO CANDIDATO/
PROFILUL CANDIDATULUI**

	Niveau base Nivel elementar Livello base Nivel elementar Nivel elementar		Niveau avancé Nivel intermedio Livello intermedio Nivel intermedio Nivel avansat		Niveau expert Nivel avanzado Livello esperto Nivel avançado Nivel expert	
	1	2	3	4	5	6
Activités langagières Actividades lingüísticas Attività comunicative Atividades verbais Activități comunicative						
Intercompréhension réceptive à l'écrit Intercomprensión receptiva escrita Intercomprensione recettiva scritta Intercompreensão recetiva escrita Intercomprehensiune receptivă scrisă						
Intercompréhension réceptive à l'oral Intercomprensión receptiva oral Intercomprensione recettiva orale Intercompreensão recetiva oral Intercomprehensiune receptivă orală						

